

Vuoden 2024 talousarvion ylitykset ja alitukset sekä tuloksen jälkeiset erät

KH 24.03.2025 § 91

Valmistelija Talousjohtaja Hannele Pöykkölä, hannele.poykkola@savonlinna.fi, p. 050 557 8033

Selostus Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 43 §:ssä on määräykset talousarvion muutoksille. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarviovuoden jälkeen talousarviopoikkeamat, tuloarvioiden alitukset ja menomäärärahojen ylitykset esitetään valtuuston hyväksyttäväksi ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista.

Talousarvion 2024 sitovuudet on esitetty sivulla 29.

Talousarviopoikkeamat tilivelvollisten selityksin on koottu liitteisiin 1-4.

Käyttötalousosan poikkeamat

Käyttötalousosan toimintakate toteutui 96,1 %:sesti ollen noin - 59,7 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ylittyivät noin 738 tuhannella eurolla ja toimintakulut alittuivat noin 1,7 miljoonalla eurolla. Toimintakatepoikkeama koko kaupungin käyttötalousosan osalta on noin - 2,5 miljoonaa euroa.

Käyttötalousosan poikkeamat selityksin lautakunnittain, toimialoittain ja tulosyksiköittäin on esitetty liitteessä ”*Käyttötalousosan poikkeamat TP 2024*”.

Käyttötalousosan suurin selittävä tekijä on henkilöstökulujen alittuminen noin 2,8 miljoonalla eurolla. Suurimmat alitukset kohdistuvat keskushallinnon osalta Elinvoima- ja työllisyyspalveluihin (- 0,8 miljoonaa euroa) ja hallintopalveluihin (- 0,2 miljoonaa euroa), sivistystoimialaan (- 1,0 miljoonaa euroa) sekä tekniseen toimialaan (- 0,8 miljoonaa euroa).

Selittäväenä tekijänä Elivoima- ja työllisyyspalveluiden osalta on työllisyysaluemuutoksen tuoma palkkatukityöllistämisen päätyminen. Hallintopalveluiden osalta oli varauduttu vaalit -kustannuspaikalla toteumaa suurempiin kuluihin. Lisäksi henkilöstöressurssit ovat pienentyneet tietohallinnossa ja yhteispalveluissa.

Sivistystoimialan osalta henkilöstökulujen alituksen selittävät suurimmalta osin perusopetuksen (- 0,6 miljoonaa euroa) muutokset koulujen lakkautuksiin liittyen sekä muun muassa täyttämättömistä tehtävistä johtuvat henkilöstökulujen alitukset kulttuuripalveluissa (-0,2 miljoonaa euroa), lukiokoulutuksessa (- 0,3 miljoonaa euroa) sekä vapaa-aikapalveluissa (-0,1 miljoonaa euroa).

Teknisen toimialan osalta henkilöstökulujen alitusten suurimmat selittävät tekijät ovat toimitilapalveluiden (-0,5 miljoonaa euroa) alitus kohdistuen ruoka- ja siivouspalveluiden toiminnan tehostamiseen sekä vakituisen työvoiman puutteeseen. Henkilöstövajausta oli myös muun toimitilapalvelun osalta. Kunnallisteknisten palveluiden osalta henkilöstökulut alittuivat - 0,1 miljoonaa euroa, mikä johtui henkilöstömuutoksista ja -järestelyistä sekä rekrytointihaasteista.

Investointiosan poikkeamat

Investoinnit toteutuivat 36,8 %:sesti muutettuun talousarvioon verrattuna. Investointien hankintameno oli 10,7 miljoonaa euroa, joka poikkeaa muutetusta talousarviosta -18,9 miljoonaa euroa. Investointeihin kohdistuvista avustuksista toteutui vain 2 %:a (37 tuhatta euroa) tällä tilikaudella. Investointien myyntitulot (n. 37 tuhatta euroa) kohdistuvat Varparannan rivitalokohteen sekä osakkuusyhtiö Kerimetalli Oy:n osakkeiden myynteihin. Nettoinvestointien toteumaksi muodostui 36,8 % (10,2 miljoonaa euroa), joka on noin 17,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota vähemmän.

Investointiosan poikkeamat selityksin lautakunnittain, toimialoittain ja tulosyksiköittäin on esitetty liitteessä *"Investointiosan poikkeamat 2024"*.

Investointiosan poikkeamien suurimmat selittävät tekijät kohdistuvat kaupunginhallituksen osakkeisiin ja osuuksiin (- 9,0 miljoonaa euroa) sekä teknisen lautakunnan nettoinvestointeihin (- 8,34 miljoonaa euroa). Kunnallistekniset investoinnit toteutuivat 80 %:sesti (alitus – 0,8 miljoonaa euroa), rakennusten myynneistä saatiin 0,3 miljoonaa euroa, sivistystoimen rakennuksiin varatuista investointimäärärahoista jäi käyttämättä -2,4 miljoonaa euroa, toimitilapalvelun rakennuksiin oli varattu 10,3 miljoonaa euroa, joista toteutui 28,6 % (2,9 miljoonaa euroa). Savonlinnan Veden investoinnit toteutuivat 79,4 %:sesti.

Sivistyslautakunnan investointiosan poikkeama on -0,1 miljoonaa euroa.

Osa investoinneista jatkuu tai siirtyi vuodelle 2025. Nämä on pääosin huomioitu vuoden 2025 talousarviossa.

Tuloslaskelmaosan poikkeamat

Tuloslaskelmaosan poikkeamat ja selitykset sitovuuksittain on esitetty liitteessä *"Tuloslaskelmaosan poikkeamat TP 2024"*.

Verotulot ylittivät talousarvion n. 4,6 miljoonaa euroa. Syynä kunnallisveron sekä yhteisöveron odotettua parempi kehitys. Kiinteistöveron osalta verotulot alittuivat.

Valtionosuudet toteutuivat valtionosuuspäätösten mukaisesti (kh 19.8.2024 § 249 ja 14.10.2024 § 303). Valtionosuuksiin ei oltu tehty talousarvioon muutosta päätösten tultua.

Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus ylitti talousarvion noin 300 tuhannella eurolla. Osinkotuottoja saatiin yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa, josta suurimmat osingot tulivat Suur-Savon Sähköltä 1,1 miljoonaa euroa sekä Kuntarahoitukselta 184 tuhatta euroa. Antolainojen korkotuottoja ei oltu budjetoitu. Niitä kertyi noin 230 tuhatta euroa. Nämä koostuvat pääosin konserniyhtiöiden antolainojen korkotuotosta. Ottolainojen korkokulut olivat noin 3,1 miljoonaa euroa, ylittäen talousarvion noin 1,5 miljoonalla eurolla. Muita rahoituskuluja ei oltu budjetoitu. Niitä kertyi noin 240 tuhatta euroa. Suurin selittävätekijä on talousarviolainojen korko(jaksotus).

Rahoitusosan poikkeamat

Rahoitusosan poikkeamat ja selitykset sitovuuksittain on esitetty liitteessä ”Rahoitusosan poikkeamat TP 2024”.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 10 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Lainojen lyhenykset toteutuivat suunnitellusti.

Johtopäätökset

Talousarviopoikkeamia on paljon. Lisäksi huomiota kiinnittää se, ettei poikkeamiin ole reagoitu talousarviovuoden aikana talousarviomuutosesityksinä.

Vuoden 2025 osalta talouden seurantaan tulee tilivelvollisten, toimialajohtajien sekä toimielinten kiinnittää erityistä huomiota. Tätä tukemaan, talouspalvelut laatii talouden kuukausiaikataulun ja siihen talousseurannan aikataulun. Toimielinten tulee raportoida talouden seuranta neljännesvuosittain siten, että ne sisällyttävät seurantaan talousennusteen ja tekevät tarvittaessa talousarviomuutosesitykset. Talousarviomuutosten hyväksyntä tapahtuu sitovuustasoisittain.

Investointien toteuttamiseen ja niiden toteutumiseen talousarviovuoden aikana tulee kiinnittää entistä tarkempaa huomiota. Myös investointien toteuman toimielinten tulee raportoida osana talouden seurantaa, tehdä tarvittavat ennusteet ja mahdolliset talousarviomuutosesitykset. Investointien toteutumisella on suora yhteys kaupungin kassanhallintaan sekä tarvittavan lainarahoituksen määrään ja ajoitukseen.

Talousarviovuoden 2025 ensimmäinen kvartaalin talousraportoinnin yhteydessä jokaisen tulosityksikön tulee käydä vuoden 2025 talousarvionsa läpi ja peilata sitä vuoden 2024 tilinpäätöstoteumaan. Jos talousarvio 2025 poikkeaa vuoden 2024 toteumasta, tulee siihen esittää erityinen peruste. Perusteluissa tulee huomioida valtuuston hyväksynä kehittämis- ja sopeutusohjelma toimenpiteet.

Talousarvion toteumaennuste ja tilinpäätöksen tulos

Vuoden 2024 talousarvio ei toteudu sellaisenaan vaan tilikauden tulos tulee olemaan selvästi alkuperäistä talousarviota ja tilikauden aikaista ennustetta parempi. Tilikauden ylijäämä tulee olemaan 3,5 miljoonaa euroa.

Tulokseen vaikuttaa erityisesti käyttötalousmenojen arvioitua vähäisempi tarve. Varsinkin henkilöstömenot alittuivat selvästi (-2,8 miljoonaa euroa). Lisäksi aineissa ja tarvikkeissa säästöä syntyi kaikkiaan -1,3 miljoonaa euroa, jota selittää muun muassa sähkömenojen alittuminen leudon talven vuoksi. Palveluja ostettiin myös noin -0,9 miljoonaa euroa ennakoitua vähemmän. Toimintakatteeksi muodostuu -71,8 miljoonaa euroa, joka on -5,7 miljoonaa vähemmän kuin mitä talousarviossa ennakoitiin.

Verotulot pystyttiin ennakoimaan melko hyvin tilikauden aikana. Talousarviovaiheessa verotuloja arvioitiin saatavan n. 79,7 miljoonaa euroa, mutta ennuste parani 83 miljoonaan euroon. Verotulojen toteuma päättyneen tilikauden osalta on 84,3 miljoonaa.

Kaupungin valtionosuudet vuonna 2024 olivat vain 4,2 miljoonaa euroa. Tämä sisältää negatiiviset sote-erät, yhteensä -9,0 miljoonaa euroa. Tämä erä jatkossakin vähentää oleellisesti ja pysyvästi kaupungin valtionosuuksia. Tähän erään emme enää pysty vaikuttamaan. Valtionosuuksista on hyvä huomata myös se, että peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja ilman sote-eriä on myös negatiivinen. Vuonna 2024 peruspalvelujen valtionosuus oli -0,781 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulokseen vaikuttavat poistot toteutuivat ennakoitua pienempänä johtuen siitä, ettei investoinnit toteutuneet suunnitellusti. Poistojen taso kaupungissa on nykyisin noin 12 miljoonaa euroa. Nyt toteuma jäi tästä noin 0,4 miljoonaa euroa. Jatkoa ajatellen on hyvä pitää mielessä muistisääntö, että vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen verran nollatuloksen saavuttamiseksi.

Tilikauden tuloksen jälkeiset erät

Vuoden 2024 tilikauden tulos on muodostumassa 3 432 321,71 euroa ylijäämäiseksi. Kaupunginhallitukselle esitetään, että tuloksesta tehdään suunnitelman mukainen poistoeron vähennys (+) 25 679,64 euroa. Tämän jälkeen tilikauden tulos on 3 458 001,35 euroa.

Toimivalta	Hallintosääntö 43 §, talousarviomuutokset
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Laine Janne
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus hyväksyy kaupunginhallituksen alaisten yksiköiden talousarvion poikkeamat (ylitykset ja alitukset) ja liittää ne osaksi koko kaupungin talousarviopoikkeamaraportointia.</p> <p>Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy tilivelvollisten esitykset talousarviopoikkeamista liitteiden 1-4 mukaisesti.</p> <p>Lisäksi kaupunginhallitus tulee esittämään tilinpäätöksessä suunnitelman mukaista poistoeron vähennystä tilikauden tuloksesta 25 679,64 euroa.</p>
Käsittely	Talusojohtaja selosti asiaa kaupunginhallitukselle.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Kaupungin johtoryhmä Talouspalvelut
Toimenpiteet	Kaupunginvaltuusto
KV 31.03.2025 § 15 181/02.02.02.00/2025	
Selostus	Tilivelvollisten esitykset talousarviopoikkeamista liitteinä 1-4.
Kaupunginhallituksen päätösehdotus	Kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvollisten esitykset talousarviopoikkeamista liitteiden 1-4 mukaisesti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.